

FOLKFÖRSÖRJNINGSMINISTERIET

Helsingfors,
den 30 maj 1942.
Cirkulär N:o 167.

**Till folkförsörjningsnämnderna.
Till köttuppköparaffärerna.**

Reglementeringen av fettämnen. (Tekniskt fett och matfett.)

Djurfett som erhållits vid slakt har beroende av slaget hittills varit underkastat reglementeringen av kött, näringsfett eller tekniskt fett.

Enär denna uppdelning i tre kategorier har försvårat produktionen av djurfett och övervakningen av förbrukningen, har statsrådet den 28 maj 1942 utfärdat ett beslut om reglementering av fettämnen, med vilka fettämnen i beslutet bl. a. avses allt, från djurkropp avskilt till människoföda lämpligt fett samt tekniskt fett.

Enligt 1 § av sagda beslut avses med fettämnen:

1. Allt djurfett, med undantag för säl-fett, vilket särskilt reglementerats i beslut utfärdat den 13. 3. 1941, samt fett, som vid slakt vanligen kvarlämnas vid kroppen och vilket således hänföres till bestämmelserna, vilka utfärdats om reglementering av kött. Sålunda hänföres till detta beslut förutom egentligt fett, som avskiljes vid slakten bl. a. tarmfett, från fett-samlare och fettavskiljare erhållet fett, fett som samlas i pälsdjursfarmer, fiskförädlingsinrättningar, benkok-ningsinrättningar, benfabriker m. fl.
2. Sådant växtfett, som icke allmänt användes till människoföda, såsom margarinfabrikernas avfallsfett och fett, som erhållits från oljepresseri samt annat växtfett, som användes för tekniska ändamål.
3. Fettsyror.

Beslutet av den 13. 11. 1941 om reglementering av tekniskt fett och hartsolja har upphävts och bestämmelserna, vilka va-

rit gällande för tekniskt fett ha innefattats i beslutet om reglementering av fettämnen.

1 § i statsrådets beslut om reglementering av kött har ändrats sålunda, att underkastat reglementering hädanefter är förutom kött endast det fett, vilket vid slakt vanligen kvarlämnas vid djurkroppen och vilket således vid vidare överlåtelse av kött hänföres till detta.

I fråga om reglementeringen av mjölk och näringsfett har avlägsnats bestämmelserna om lard. Med näringsfett avses här-efter endast smör, ost och margarin samt fett, avsett som råämne för tillverkning av margarin.

Indelningen av fettämnen.

Fettämne, vilket såsom sådant lämpar sig till människoföda, benämnes *matfett*. Med matfett avses oskirat från djurkropp avskilt ister och talg samt skirat fett bl. a. lard, vilket såsom sådant är dugligt till människoföda.

Alla övriga fettämnen, vilka såsom sådana icke lämpa sig till människoföda, benämnas *tekniskt fett*.

Av anteckningar (å inköpskvitton, leveransanmälan och redovisningsblanketter) rörande matfett och tekniskt fett bör framgå, om fettet är smält eller osmält.

Producent av fettämne.

Enligt 3 § av beslutet få producenterna av fettämnen, vilka äro boskapsinnehavare, slaktinrättning, köttförädlingsinrättning,

tarmrenseri, benkokningsinrättning, pälsdjursfarm och övriga producenter av fettämnen, överlåta fettämnen endast mot *inköpskvitto*.

Undantag utgöra likväl ben- och margarinfabriker, fiskförädlingsinrättningar och oljepresserier, rörande vilka bestämmelser ingå i 9 § och vilka få överlåta fettämnen (tekniskt fett) endast mot inköpstillstånd, som utfärdats av folkförsörjningsministeriet eller i enlighet med folkförsörjningsministeriets bestämmelser (matfett).

Boskapsinnehavare bör vid överlåtelse av djur, som han själv låtit slakta samtidigt till köparen överlåta jämväl det fett, som vid slakten avskilts från kroppen, vilket fett bör uppgivas på särskilt *inköpskvitto*. Undantaget från beslag är likväl fett, vilket innehavare av djur erhållit av djur, som han slaktat för sitt matlags eget bruk. Överlåtelse av dylikt fett åt annan är dock tillåtet endast mot *inköpskvitto* (2 §).

Anskaffning av fett av producent.

Av producent få fettämnen anskaffas mot *inköpskvitto* endast av centralaffärer och uppköparaffärer och desamma uppköparombud. I övrigt äro samma bestämmelser i tillämpliga delar gällande som i ifråga om uppköp av kött.

Som *inköpskvitton* användas samma blanketter FF-blankett N:o E 36 som vid uppköp av kött.

Överlåtelse av fettämne.

Mot *inköpskvitto* anskaffat eller själv producerat fettämne får central- och uppköparaffär för kött överlåta endast antingen i form av tekniskt fett eller såsom matfett (6 § och 7 §).

Vid överlåtelse av tekniskt fett äro såsom nedan framgår fortfarande gällande samma bestämmelser som tidigare.

I partihandeln för matfett bör i hushållsak iakttagas samma bestämmelser som i partihandeln för kött. Däremot motsvara bestämmelserna om minuthandeln och förbrukningen av matfett reglementeringen av näringsfett.

Tekniskt fett.

Centralaffär får överlåta tekniskt fett endast

1) mot inköpstillstånd utfärdat av folkförsörjningsministeriet.

Uppköparaffär får överlåta tekniskt fett

1) med stöd av leveransanmälan (FF-blankett N:o J 131) endast till den egna centralaffären, till uppköparaffär, som underlyder samma centralaffär och med tillstånd av centralaffären till annan uppköparaffär, samt

2) mot inköpstillstånd utfärdat av folkförsörjningsministeriet.

Folkförsörjningsnämnd är icke berättigad att utfärda inköpstillstånd för anskaffning av tekniskt fett.

Matfett.

Centralaffär och uppköparaffär få överlåta matfett på samma sätt som kött.

Centralaffär (6 §) får överlåta matfett

1) med stöd av leveransanmälan (FF-blankett N:o J 131) till annan centralaffär, uppköparaffär samt parti- eller minuthandelsaffär, som idkar handel med näringsfett.

2) mot av folkförsörjningsnämnd utfärdat inköpstillstånd och

3) mot försvarsväsendets uttagningsbevis.

Uppköparaffär (7 §) får överlåta matfett

1) med stöd av leveransanmälan till egen centralaffär, till uppköparaffär, som underlyder samma centralaffär och med tillstånd av vederbörande centralaffär till annan uppköparaffär samt till parti- och minuthandelsaffär, som bedriver handel med näringsfett.

2) mot inköpstillstånd utfärdat av folkförsörjningsnämnd och

3) mot försvarsväsendets uttagningsbevis.

Partiaffär, som bedriver handel med näringsfett (11 §) får överlåta matfett endast

1) mot inköpstillstånd utfärdat av folkförsörjningsnämnd och

2) mot försvarsväsendets uttagningsbevis.

Minuthandelsaffär, som bedriver handel med näringsfett, får överlåta matfett

1) mot kuponger å köpkort, som berättigar till anskaffning av näringsfett,

2) mot inköpstillstånd utfärdat av folkförsörjningsnämnd och

3) mot försvarsväsendets uttagningsbevis.

Mot kuponger å köpkort får matfett överlätas alternativt med näringsfett samma vikt mängd som smör eller margarin, såvitt senare icke annorlunda föreskrives.

Härbärgerings- och förplägningsrörelse, inrättning eller handelskök får anskaffa och åt densamma får överlätas matfett alternativt med näringsfett endast mot inköpstillstånd utfärdad av folkförsörjningsnämnd. Om beviljande av inköpstillstånd åt härbärgerings- och förplägningsrörelse för anskaffning av näringsfett eller matfett ha instruktioner särskilt utfärdats.

Inköpskvitton och leveransanmälan.

Centralaffär får överlåta inköpskvitoblanketter, (FF-blankett N:o E 36) som skola användas vid anskaffning av fettämnen endast åt samma uppköparaffärer, åt vilka densamma överlätit inköpskvitoblanketter, som skola användas vid anskaffningen av slaktdjur och kött. Likaså få uppköparaffärerna och även centralaffär, då densamma samtidigt verkar som uppköparaffär, överlåta inköpskvitoblanketter, som skola användas vid anskaffningen av fettämnen till de uppköparombud, åt vilka densamma överlätit inköpskvitoblanketter, som skola användas vid anskaffningen av slaktdjur och kött.

På det inköpskvitto, mot vilket matfett eller tekniskt fett överlätits ävensom på leveransanmälan, med begagnande av vilken de levererats, får icke antecknas överlåtelse av andra förnödenheter. Av anteckningarna å såväl inköpskvitton som leveransanmälan bör framgå huruvida fett utgöres av matfett eller tekniskt fett samt om detsamma är smält eller osmält. Enär på inköpskvitto- och leveransanmälningsblanketterna icke särskilt utrymme finnes för matfett eller tekniskt fett bör för åstadkommande av enhetlighet förfaras så, att fett antecknas på vardera blankettens sista rad, d. v. s. på den för inälvor reserverade raden.

Såsom av ovanstående framgår få endast uppköparaffärerna leverera *tekniskt fett* mot leveransanmälan och endast centralaffärerna och uppköparaffärerna för kött *matfett* mot leveransanmälan.

Dessa affärer erhålla leveransanmälningsblanketter J 131 hos folkförsörjningsnämnderna.

Observeras bör, att centralaffärer och uppköparaffärer för kött får leverera *endast matfett mot leveransanmälan, icke näringsfett*.

Redovisningar.

Av *boskapsinnehavare* fordras icke egentlig redovisning för fettämnen, men han är likväl skyldig att tillställa folkförsörjningsnämnden B-exemplaren av de inköpskvitton han erhållit för försålda fettämnen.

Slaktinrättning, köttförädlingsinrättning, tarmrenseri, pålsdjursfarm m. fl. producenter av fettämnen, med undantag av boskapsinnehavare, bör månatligen inom två veckor efter månadens utgång till folkförsörjningsnämnd inlämna redovisning över produktionen och överlåtelsen av fettämnen på FF-blankett N:o J 147. Vid ifyllandet av sagda blankett bör observeras att den nuvarande kolumnrubriken „smält näringsfett” bör ändras att lyda: „smält matfett”. I den nya upplagan kommer rubriken att behörigen ändras.

Med hänsyn till den granskning av produktionen av fettämnen, som skall verkställas beträffande slaktinrättningar har folkförsörjningsministeriet fastställt normer, vilka utvisa de minimimängder fettämnen, som i genomsnitt vid slakt av olika djur böra erhållas.

Normerna äro följande:

Av gräs- och gödkalvar	2	kg
Av nötboskap och hästar	5	„
Av svin	1.5	„
Av får och getter	1	„

Om det redovisade matfettets och de tekniska fettens sammanlagda mängd i avsevärd grad understiger dessa fastställda normer, bör folkförsörjningsnämnd av vederbörande anhålla om utredning i saken och vidtaga därav föranledda åtgärder.

Sådan producent av fettämnen, vilken såsom råämne använder djurben, är förutom på blankett J 147 skyldig att i enlighet med utfärdade föreskrifter på FF-blankett N:o J 174 redovisa för användningen av benen direkt till folkförsörjningsministeriet. Dessa blanketter erhållas i folkförsörjningsministeriet. Benfabrik bör, med begagnande av FF-blankett N:o J 175, inlämna

månadsredovisning endast till folkförsörjningsministeriet.

Förutom benfabrik bör margarinfabrik, fiskförädlingsinrättning och oljepresseri (9 §) till folkförsörjningsministeriet lämna sin månadsredovisning.

Uppköparaffär bör lämna utredning om anskaffning och överlåtelse av matfett och tekniskt fett på FF-blankett J 147 i tvenne exemplar, av vilka det ena bör tillställas folkförsörjningsnämnd och det andra centralaffär. På blanketten bör benämningen „näringsfett” utbytas mot „matfett”. Som bilagor till den redovisningsblankett, som skall tillställas folkförsörjningsnämnd, böra medfölja C-exemplaren av inköpskvitton och leveransanmälningar motsvarande den mängd fettämne, som anskaffats samt B-exemplaren av leveransanmälningarna, inköpstillstånd och uttagningsbevis motsvarande den mängd fettämne, som överlåtits. Som bilagor till den redovisning, som skall tillställas centralaffär, böra medfölja D-exemplaren av inköpskvittona samt D-exemplaren av leveransanmälningarna mot-

svarande den med stöd av dessa levererade mängden fettämnen.

Centralaffär lämnar månatligen på FF-blankett N:o J 150 utredning direkte till folkförsörjningsministeriet över samtliga densamma underlydande uppköparaffärers anskaffning och överlåtelse av fettämnen.

Folkförsörjningsnämnd bör månatligen likaså till folkförsörjningsministeriet på FF-blankett N:o J 150 insända sammandrag av inom nämndens område befintliga fettproducenters redovisningar över fettämnen.

Parti- eller minuthandelsaffär, som bedriver handel med näringsfett, härbärgerings- och förplägningsrörelse samt inrättning gör sin månadsredovisning över anskaffning och överlåtelse av matfett samtidigt och på samma blankett FF-blankett N:o J 90 som över näringsfett.

Transport.

Transporten av fettämnen är reglerad. Beträffande regleringen av transporten lämnas allmänna föreskrifter särskilt.

Avdelningschef *Onni Toivonen.*

Bitr. byråchef *John Stenius.*